

COMHAIRLE CONTAE CHILL MHANTÁIN

An Cháin ar Thalamh Chriosaithe Chónaithe (CTCC)

Foilsíú na Dréacht-léarscáile Bhliantúla i dtaca leis an gCáin ar Thalamh Chriosaithe Chónaithe don bhliain 2027 agus deis chun iarrataí ar athchriosú a dhéanamh ar an Léarscáil Deiridh don bhliain 2026.

Mhol plean an Rialtais **'Tithíocht do Chách – Plean Nua Tithíochta'** cáin nua chun talamh chriosaithe chónaithe fholmha a chur ar siúl, mar chuid den chonair chun soláthar nua tithíochta a mhéadú.

Is í aidhm an cháin ná talamh chriosaithe chónaithe, nó talamh chriosaithe do mheascán úsáidí, a chur ar siúl, chun soláthar tithíochta a mhéadú agus talamh uirbeacha fholmha dhíomhaoine a athbheochan. Aithnítear na háiteanna seo i pleananna úsaide talún reachtúla mar áiteanna oiriúnacha do thithíocht, agus bhain siad leas as an t-infheistiú i seirbhísí bharrthábhachtacha a thug tacaíocht don sholáthar tithíochta.

Bíonn dhá chuid den phróiseas CTCC:

- 1) Aithint agus mapáil den thalamh atá faoi scóip na cáine. Déantar an phróiseas seo ag na údaráis áitiúil trí foilsíú dhréacht-léarscáileanna bhliantúla agus léarscáileanna deiridh bhliantúla – féach thíos.
- 2) Riar na cáine. Déanfar seo ag na Coimisinéirí Ioncainm.

An Dhréacht-Léarscáil Bhliantúil don Bhliain 2027

Tá dréacht-léarscáil bhliantúil, a ullmhaíodh i gcomhréir le hAlt 653C, arna modhnú le hAlt 653M den Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997, foilsithe ar an suíomh gréasáin arna chothabháil ag an údarás áitiúil agus tá sí ar fáil lena hiniúchadh ag a oifigí.

Ullmhaíodh an dréacht-léarscáil bhliantúil don bhliain 2027 chun críocha talamh lena ndéantar na critéir ábhartha a shásamh a shainaithint agus tá sí le bheith faoi réir na cánach ar thalamh chriosaithe chónaithe.

Ní bheidh réadmhaoine cónaithe, in ainneoin go bhféadfaí iad a áireamh ar an dréacht-léarscáil bhliantúil, inmhuirearaithe don cháin ar thalamh chriosaithe chónaithe.

Is tagairt í talamh lena ndéantar na critéir ábhartha a chomhlíonadh do thalamh—

(a) atá san áireamh i bplean forbartha, de réir alt 10(2)(a) d'Acht, 2000 nó alt 43(6) d'Acht 2024, nó plean ceantair áitiúil, de réir alt 19(2)(a) d'Acht, 2000, atá criosaithe—

- (i) chun críocha úsaide cónaithe amháin nó go príomha, nó
- (ii) do mheascán úsáidí, lena n-áirítear úsáid chónaithe,

(b) ina bhfuil sé réasúnach a mheas go bhféadfadh rochtain a bheith ag an talamh, nó go bhfuil baint aige, le bonneagar agus áiseanna poiblí, lena n-áirítear bóithre agus cosáin, soilsíú poiblí, draenáil

shéarach bréan, draenáil uisce dromchla agus soláthar uisce, is gá chun áiteanna cónaithe a fhorbairt agus a bhfuil acmhainn seirbhíse dóthanach ar fáil d'fhorbairt den sórt sin, agus

(c) go bhfuil sé réasúnach a bhreithniú nach ndéantar difear dó, i dtéarmaí a bhail fhísiciúil, mar gheall ar nithe ar leor iad chun soláthar áitreabh a chosc, lena n-áirítear éilliú nó taisí seandálaíochta nó stairiúla aitheanta a bheith ann,

ach nach talamh é—

(i) lena ndéantar tagairt dó i mír (a)(i) agus, ag féachaint d'fhorbairt amháin (de réir bhrí Acht, 2000 nó, ar thosach feidhme Chuid 4 d'Acht 2024 agus uaidh síos, de réir bhrí Acht 2024) nach forbairt nár údaráíodh í (de réir bhrí Acht, 2000 nó, ar thosach feidhme Chuid 4 d'Acht 2024 agus uaidh síos, de réir bhrí Acht 2024), atá in úsáid mar áitribh, ina bhfuil trádáil nó gairm á seoladh, atá faoi dhliteanas rátaí tráchtála, a bhfuil sé réasúnach a mheas go bhfuiltear á úsáid chun seirbhísí a sholáthar do chónaitheoirí ceantair chónaithe cóngaracha,

(ii) lena ndéantar tagairt dó i mír (a)(ii), mura bhfuil sé réasúnach a mheas go bhfuil an talamh neamhshealbhaithe nó díomhaoin,

(iia) nach mbeadh a fhorbairt i gcomhréir le—

(I) i gcás ina bhfuil an talamh criosaithe i bplean forbartha faoi Acht 2000, an bonn céimnithe a ndéanfar forbairt ar thalamh faoin bplean i gcomhréir leis, mar a shonraítear sa phríomhstraitéis atá sa phlean sin de réir alt 10(2A)(d) d'Acht 2000, nó

(II) i gcás ina bhfuil an talamh criosaithe i bplean ceantair áitiúil, an cuspóir, i gcomhréir le cuspóirí agus le príomhstraitéis an phlean forbartha don cheantar a n-ullmhaítear an plean ceantair áitiúil ina leith, chun talamh a fhorbairt ar bhonn céimnithe, atá san áireamh sa phlean ceantair áitiúil de réir alt 19(2) d'Acht 2000, nó

(III) i gcás ina bhfuil an talamh criosaithe i bplean forbartha faoi Acht 2024, an t-ord tosaíochta nó an céimniú (i gcás ina bhfuil an t-ord tosaíochta nó an céimniú sin bunaithe ar uainiú sholáthar aon bhonneagair agus saoráidí poiblí, dá dtagraítear i mír (b)), más ann, le haghaidh forbartha a léirítear sa phlean forbartha nó i bplean limistéir uirbigh, i bplean limistéir tosaíochta nó i bplean limistéir comhordaithe (i ngach cás de réir bhrí Acht 2024) le haghaidh limistéar ina bhfuil an talamh suite.

ar an dáta ar a bhfuil comhlíonadh na gcritéar san alt seo á measúnú,

(iii) faoina bhfuil sé réasúnach a mheas go bhfuil sé ag teastáil le haghaidh áitithe, nó go bhfuil sé ina chuid dhílis d'áitiú ag—

(I) bonneagar agus saoráidí sóisialta, pobail nó rialtais, lena n-áirítear bonneagar agus saoráidí a úsáidtear chun críocha riaracháin phoiblí nó chun oideachas nó cúram sláinte a sholáthar,

(II) saoráidí agus bonneagar iompair,

(III) bonneagar agus saoráidí fuinnimh,

(IV) bonneagar agus saoráidí teileachumarsáide,

(V) bonneagar agus saoráidí uisce agus fuíolluisce,

(VI) bainistíocht dramhaíola agus bonneagar diúscartha, nó

(VII) bonneagar fóillíochta, lena n-áirítear saoráidí spóirt agus clóis súgartha,

(iv) atá faoi réir ainmniú reachtúil a d'fhéadfadh bac a chur ar fhorbairt, nó

(v) ar a bhfuil tobhach na suíomhanna tréigthe iníochta de réir an Achta um Láithreáin Thréigthe 1990.

Féadfar aighneachtaí ar an dréacht-léarscáil bhliantúil a dhéanamh i scríbhinn chuig an údarás áitiúil lena mbaineann tráth nach déanaí ná an 1 Aibreán 2026, maidir le—

- (I) láithreáin shonracha a áireamh sa léarscáil deiridh nó a eisiáimh ón léarscáil deiridh, nó
- (II) an dáta a shásaigh láithreán na critéir iomchuí den chéad uair.

Ba cheart go n-áireofaí in aighneachtaí ainm agus seoladh, cúiseanna le tailte a áireamh nó a eisiáimh, mar aon le léarscáil ar scála 1:1,000 (ceantar uirbeach) nó 1: 2,500 (ceantar tuaithe) nuair atá aighneacht á déanamh ag úinéir talaimh, lena sainaithnítear go soiléir an ceantar de thalamh is ábhar don aighneacht.

Aon aighneachtaí i scríbhinn den sórt sin a gheofar faoin 1 Aibreán 2026 seachas na codanna sin d'aighneacht a d'fhéadfadh a bheith ina sonraí pearsanta, foilseofar iad ar an suíomh gréasáin arna chothabháil ag an údarás áitiúil lena mbaineann tráth nach déanaí ná an 11 Aibreán 2026.

Tá na cuimsithe molta agus na heisiáimh mholta ar an dréacht-léarscáil bhliantúil faoi réir aighneachtaí a fhaightear. Ba cheart d aon úinéirí talún a thacaíonn le heisiáimh a gcuid talún aighneacht a dhéanamh mar thaca leis an eisiáimh sin.

An Léarscáil Deiridh don Bhliain 2026 & Iarrataí ar Athchriosú

Aithníonn an léarscáil deiridh don bhliain 2026, a foilseofar ar 31 Eanáir 2026, talamh le bheith faoi réir na cánach sa bhliain 2026. Bíonn an léarscáil seo ar fáil ar an nasc seo: <https://www.wicklow.ie/Living/Services/Planning/Residential-Zoned-Land-Tax>

I gcás ina sainaithnítear talamh ar an léarscáil deiridh don bhliain 2026, arna foilsiú ar an 31 Eanáir 2026, mar thalamh faoi réir na cánach ar thalamh chríosaithe chónaithe, féadfaidh duine, i leith talamh thuasluaite ar leis an duine sin é, aighneacht a dhéanamh chuig an údarás áitiúil, ón 1 Feabhra 2026 go dtí an 1 Aibreán 2026, ina n-iarrann sé/sí go n-athrófar criosú na talún sin. Ba cheart go n-áireofaí le haon aighneacht den sórt sin fianaise ar úinéireacht, cúiseanna mionsonraithe le haon iarraidh ar athchriosú, lena bhféadfaí leanúint de ghníomhaíocht eacnamaíoch leanúnach a áireamh, chomh maith le léarscáil ar scála 1:1,000 (uirbeach) nó 1:2,500 (tuaithe) ar a sainaithnítear an píosa talún ábhartha go soiléir.

Aon iarrataí ar athchriosú i scríbhinn den sórt sin a gheofar faoin 1 Aibreán 2026 seachas na codanna sin d'aighneacht a d'fhéadfadh a bheith ina sonraí pearsanta, foilseofar iad ar an suíomh gréasáin arna chothabháil ag an údarás áitiúil laistigh den tréimhse reachtúil ábhartha. Eiseofar litir admhála um iarraidh ar athchriosú ina mbeidh mionsonraí faoi stair phleanála na talún le déanaí ón údarás áitiúil chuig an úinéir talún faoin 30 Aibreán. Is féidir an litir admhála a úsáid chun tacú le héileamh ar dhíolúine ón gcáin a eascraíonn i leith na talún atá ina hábhar don iarraidh don bhliain 2026. Ní mór an t-éileamh sin a dhéanamh i dtuaisceán bliantúil na cánach ar thalamh chríosaithe chónaithe don bhliain 2026, nach mór a dhéanamh chuig na Coimisinéirí Ioncaim ar an 23 Bealtaine 2026 nó roimhe sin. Féach le do thoil ar www.revenue.ie le haghaidh mionsonraí

Déanfaidh an tÚdarás Áitiúil gach iarraidh ar athchriosú a mheas ag féachaint do phleanáil chuí agus d'fhorbairt inbhuanaithe an cheantair.